

- Adelung J.Ch., 1781, Deutsche Sprachlehre: zum Gebrauche der Schulen in den Königl Preuss. Landen, Christian Friedrich Voß, Berlin.
- Adelung J.Ch., 1781, Vollständige Anweisung zur Deutschen Orthographie, Leipzig.
- Affò I., 1783, Raccolta ferrarese di opuscoli scientifici e letterari di chiarissimi autori italiani, t. V, Stamperia Coletti, Venezia.
- Alberti L.B., 1964/1508, La prima grammatica della lingua volgare. La "Grammatichetta" vaticana, Cod. Vat. Reg. Lat. 1370, oprac. C. Grayson, Commissione per i testi di lingua, Bologna.
- Alkuin, 1881, Carmina [w:] Monumenta Germaniae Historica. Poetae Latini Aevi Carolini, t. 1, oprac. E. Dümmler, Berlin, s. 160–351.
- Alkuin, 1885, Alcuini sive Albini epistolae [w:] Monumenta Germaniae Historica. Epistulae Karolini Aevi, t. 2, oprac. E. Dümmler, Berlin, s. 1–481.
- Alkuin, 1952, Alcuini orthographia, oprac. A. Marsili, V. Lischi et filiorum, Pisa.
- Álvarez E., 1758/1572, Emmanuelis Alvari E Societate Jesu De Institutione Grammatica Libri Tres, t. 1, Drukarnia Akademicka, Wilno. [Wyd. 1. – 1572, wyd. 1. pol. – 1577].
- Angelini F., Asor Rosa A., 1975, Daniello Bartoli e i prosatori barocchi, Laterza, Roma.
- Angełowa I., 1985, Charakterystyka interpunkcji polskiej w świetle normy i praktyki, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Antologia 1978 = Antologia polskiego futuryzmu i Nowej Sztuki, wstęp i komentarz Z. Jarosiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Antonelli G., 2008, La punteggiatura in Italia: Dall'Ottocento a oggi [w:] Storia della punteggiatura in Europa, oprac. B. Mortara Garavelli, Editori Laterza, Roma, s. 178–210.
- Arystoteles, 1988, Retoryka – Poetyka, tłum. i oprac. H. Podbielski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- Auerbach M., Golias M., 2000, Gramatyka grecka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Bajerowa I., 2000, Polski język ogólny XIX wieku. Stan i ewolucja, t. III Składnia. Synteza, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.
- Balestra P.P., 1868, Il maestro del canto sacro che insegna colla maggior brevità possibile le regole teoriche e pratiche fermo non che l'essenziale del canto figurato corale, Tipografia Francesco Solari, Piacenza.
- Bańko M., 2003, Słowniki ortograficzne w Polsce – fenomen socjologiczny [w:] Prace Filologiczne, t. 48, s. 7–32.
- Bańko M., red., 2003a, Wielki słownik wyrazów obcych PWN, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Baricco A., Taricco F., Vasta G., Voltolini, D., red., 2001, Punteggiatura, t. 1–2, Scuola Holden BUR, Milano.
- Bartoli D., 1674/1670, Dell'ortografia italiana, Niccolò Pezzana, Roma 1674. [Wyd. 1 – 1670].

Bartoli D., 1679, *Del suono, de tremori armonici e dell'udito del p. Daniello Bartoli della Compagna di Gesu*, Bottelli, Bologna.

Basso A., red., 1999, *Dizionario Enciclopedico della Musica e dei Musicisti*, t. IV., UTET, Torino.

Baudusch R., 1980, *Zu den sprachwissenschaftlichen Grundlagen der Zeichensetzung [w:] Theoretische Probleme der deutschen Orthographie*, red. D. Nerius, J. Scharnhorst, Akademie-Verlag, Berlin, s. 193–230.

Bellisomi F., 1837, *Gramatica della lingua italiana*, Tipografia Canfari, Torino.

Bem A.G., 1889, *Jak mówić popolsku czyli Gramatyka polska w zarysie popularnym*, A. Pajewski, Warszawa.

Bembo P., 1981/1496, *De Aetna*, tłum. i oprac. V.E. Alfieri, koment. M. Carapezza, L. Sciascia, Sellerio, Palermo. [Wyd. 1. – 1496].

Bembo P., 2001/1525, *Prose della volgar lingua. L'editio princeps del 1525 riscontrata con l'autografo Vaticano latino 3210*, oprac. C. Vela, CLUEB, Bologna.

Bentkowski F., 1830, *O znakach przecinkowych w pismie czyli znakach pisarskich*, Warszawa.

Berruto G., 2003, *Sociolinguistica dell'italiano contemporaneo*, Carocci, Roma.

Berruto G., 2005, *Fondamenti di sociolinguistica*, Laterza, Roma–Bari.

Beszterda I., 2007, *La questione della norma nel repertorio verbale della comunità linguistica italiana: tra lingua e dialetti*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Bocchiola M., Gerolin L., 1999, *Grammatica pratica dell'italiano dalla A alla Z*, Hoepli Editore, Milano.

Boczyliński I., 1882, *Zasady gramatyki języka polskiego według najnowszych wyników nauki i wskazówek dydaktyki*, wyd. drugie poprawione, t. 1–2, G. Sennewald, Warszawa.

Boffito G., 1933, *Scrittori barnabiti o della Congregazione di S. Paolo (1533–1933)*, Firenze, t. I.

Bohdanowicz Dworzecki J.P., 1824, *Grammatyka języka polskiego*, J. Zawadzki, Wilno.

Borowska M., 2009, *Mormolyke. Książka do nauki języka starogreckiego*, Wiedza Powszechna, Warszawa. Bosolini S., 1724, *Midolla letteraria della lingua italiana purgata, e corretta ... cui s'aggiunge una midolla di lettere familiari per li principianti*, Sebastiano Coleti, Venezia.

Brancaleoni F., 2000, *Gherardini Giovanni [w:] Dizionario Biografico degli Italiani*, t. 53, Istituto della Enciclopedia Italiana, Roma, s. 387–388.

Bullough D.A., 1983, *Alcuin and the kingdom of Haven: liturgy, theology, and the carolingian age [w:] Carolingian Essays*, U.-R. Blumenthal Edition, Washington, s. 1–69.

Buonmattei B., 1643, *Della lingua toscana di Benedetto Buommattei pubblico lettor di essa nello Studio pisano e nell'Accademia fiorentina libri due*, Zanobi Pignoni, Firenze.

Caioli E., Chiari A., 1938, *Grammatica della lingua italiana*, Casa Editrice Giuseppe Gambino, Torino.

Castellani A., 1985, *Problemi di lingua, di grafia, di interpunzione nell'allestimento dell'edizione critica [w:] La critica del testo. Problemi di metodo ed esperienze di lavoro. Atti del Convegno (Lecce, 22–26 ottobre 1984)*, Salerno Editrice, Roma, s. 229–254.

- Castellani A., 1995, Sulla formazione del sistema paragrafematico moderno, [w:] „Studi Linguistici Italiani”, nr 1, s. 3–47.
- Castilho de A.F., 1822, A Primavera. collecção de poemetos, Typ. de M. P. de Lacerda, Lisboa.
- Cavalli F., 1865, La scienza politica in Italia, t. 2, Segreteria dell’I. R. Istituto nel Palazzo Ducale, Venezia.
- Ceci G.B., 1618, Compendio d’avvertimenti di ben parlare volgare, correttamente scrivere e comporre lettere di negocio e complimenti: diviso in tre parti, Salicata, Venezia.
- Cepellini V., 1963, Dizionario grammaticale per il buon uso della lingua italiana, IGDA, Novara.
- Chiantera A., 2005, Teoria e didattica della punteggiatura moderna [w:] Educazione linguistica e educazione letteraria. Intersezioni e interazioni, oprac. C. Lavinio, FrancoAngeli, Milano, s. 200–208.
- Chodkowski A., red., 2001, Encyklopedia muzyki, wyd. 2., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Cichocka H., 1979, Herbstowa interpretacja Demetriuszowego podziału periodu [w:] „Meander”, z. 10, s. 503–511.
- Collodi C., 1883, La grammatica di Giannettino per le scuole elementari, Felice Paggi, Firenze.
- Colombo M., 2008, La punteggiatura in Francia: Dal XIV secolo a oggi [w:] B. Mortara Garavelli, red., Storia della punteggiatura in Europa, Laterza, Roma, s. 233–293.
- Conte R., Parisi D., 1979, Per un’analisi dei segni di punteggiatura, con particolare riferimento alla virgola [w:] D. Parisi, red., Per un’educazione linguistica razionale, Il Mulino, Bologna, s. 363–385.
- Corso R., 1549, Fondamenti del parlar thoscano, Gabriele Giolito de Ferrari e fratelli, Venezia.
- Cortelazzo M.A., 2002, L’italiano d’oggi, Esedra Editrice, Padova.
- Cortelazzo M.A., 2007, Lo studio e l’uso della grammatica, le regole e le scelte [w:] „Corriere del Ticino”, 29 I, s. 29.
- Corticelli S., 1745, Regole ed osservazioni della lingua toscana ridotte a metodo per uso del Seminario di Bologna, Stamperia di Lelio dalla Volpe, Bologna.
- Corticelli S., 1754, Regole ed osservazioni della lingua toscana ridotte a metodo per uso del Seminario di Bologna, Stamperia di Lelio dalla Volpe, Bologna.
- Costa M., Tomaselli A., 2008, Dalla metà del Trecento alla fine del Settecento [w:] B. Mortara Garavelli, red., Storia della punteggiatura in Europa, Laterza, Roma, s. 374–422.
- Cunha D., Arabyan M., 2004, La ponctuation du discours direct des origines à nos jours [w:] „L’Information grammaticale”, n. 102, s. 35–45. <https://doi.org/10.3406/igram.2004.2562>
- Czyż A., 1991, Retoryczno-logiczny system interpunkcji jako problem edytorski. Czasy renesansu i baroku [w:] J. Pelc i P. Pelcowa, red., Problemy edytorskie literatur słowiańskich, t. 1, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław–Warszawa–Kraków, s. 112–131.
- Dardano M., 1970, Aspetti sintattici della lingua dei giornali [w:] La sintassi. Atti del III Convegno internazionale di studi della SLI (Roma, 17–18/5/1969), red. T. De Mauro, Bulzoni, Roma, s. 293–305.
- Dardano M., 1994, Profilo dell’italiano contemporaneo [w:] Storia della lingua italiana, II, Scritto e parlato, red. L. Serianni i P. Trifone, Einaudi, Torino, s. 343–430.

- Dardano M., Giovanardi C., 2001, *Le strategie dell'italiano scritto*, Zanichelli, Bologna.
- Dardano M., Trifone P., 2002, *Grammatica italiana con nozioni di linguistica*, Zanichelli, Bologna.
- Davies M., 1995, *Aldus Manutius. Printer and Publisher of Renaissance Venice*, The British Library, London.
- Dąbkowski G., 2004, *Siedmiojęzyczny słownik terminów muzycznych włosko-francusko-angielsko--niemiecko-rosyjsko-czesko-polski*, Wydawnictwo Takt, Warszawa.
- De Benedetti A., 2009, *Val più la pratica. Piccola grammatica immorale della lingua italiana*, Editori Laterza, Roma.
- De Mauro T., 1963, *Storia linguistica dell'Italia unita*, Laterza, Bari.
- Debenedetti S., 1937, *I frammenti autografi dell'Orlando Furioso*, G. Chiantore, Torino.
- Della Valle V., Patota G., 2006, *L'italiano. Biografia di una lingua*, Sperling & Kupfer editori, Milano.
- Della Valle V., Patota G., 2011, *Viva il congiuntivo! Come e quando usarlo senza sbagliare*, Sperling & Kupfer Editori, Milano.
- Di Filippo Bareggi C., 1988, *Il mestiere di scrivere. Lavoro intellettuale e mercato librario a Venezia nel Cinquecento*, Bulzoni Editore, Roma.
- Di Grado A., 1992, *Il gesuita e la morte: congetture su Daniello Bartoli*, C.U.E.C.M., Catania.
- Di Slavo M., 2011, *Italia, Russia e mondo slavo. Studi filologici e letterari*, A. Alberti, M.C. Bragone, G. Brogi Bercoff, L. Rossi, red., Firenze University Press, Firenze.
- Dionisotti C., 2002, *Scritti sul Bembo*, C. Vela, red., Einaudi, Torino. Długosz-Kurczabowa K., Dubisz S., 2006, *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Dolce L., 1550, *Osservationi della volgar lingua divise in quattro libri*, Gabriel Giolito de Ferrari e fratelli, Venezia.
- Dudziński M., 1776, *Zbiór rzeczy potrzebniejszych, do wydoskonalenia się w ojczystym języku służących*, Drukarnia Akademicka, Wilno.
- Dzigański A., 2004, *Praktyczny słownik interpunkcyjny*, Zielona Sowa, Kraków.
- Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, K. Polański, red., Ossolineum, Wrocław 1999.
- Ernesti J., 1682, *Przewodnik Pokazujący Pilnemu, jako Języka w krotkiem Czasie łatwie nabyć polskiego y onego z Pożytkiem pożądanem zażywać może: Młodzi Wrocławskeye ku lepszemu wyprawiony*, Johann Christoph Jacob, Brzeg.
- Ernst G. et al., 2003, *Romanische Sprachgeschichte: Histoire linguistique de La Romania*, Walter de Gruyter, Berlin. <https://doi.org/10.1515/9783110146943.1>
- Estreicher S., 2000, *Bibliografia Polska, t. XXXIV, z. II: Załuskowska-Zazdrość*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Faccioli J., 1721, *Ortografia moderna italiana con qualche altra cosa di lingua. Per uso di seminario di Padova*, Padova.

- Ferrari A., 2005, *Le relative appositive nel testo*, [w:] *Cuadernos de filología italiana* 12, s. 9–32.
- Ferrari A., red., 2009, *Sintassi stolica e sincronica dell'italiano. Subordinazione, coordinazione, giustaposizione*. Atti del X Congresso della Società Internazionale di Linguistica e Filologia Italiana (Basilea, 30 giugno – 3 luglio 2008), t. 1–3, Franco Cesati Editore, Firenze.
- Fiorentino G., 1998, *Clausola relativa debole e pronomi relativi in italiano* [w:] P. Ramat, E. Roma, *Sintassi storica*, Atti del XXX congresso internazionale della Società di Linguistica italiana, Pavia, 26–28 settembre 1996, Bulzoni, Roma, s. 215–33.
- Fiorentino G., 1999, *Relativa debole. Sintassi, uso, storia in italiano*, Franco Angeli, Milano.
- Fiorentino G., 2007, *Relative 'pragmatiche' in italiano* [w:] *Relative e pseudorelative tra grammatica e testo*, F. Venier, red., Edizioni dell'Orso, Alessandria, s. 53–71.
- Fletcher H.G., 1988, *New Aldine Studies*, B.M. Rosenthal, San Francisco.
- Fornaciari R., 1878, *Grammatica italiana dell'uso moderno*, Sansoni, Firenze 1879.
- Fornaciari R., 1881, *Sintassi italiana dell'uso moderno*, Sansoni, Firenze.
- Fornara S., 2008, *Il Settecento* [w:] B. Mortara Garavelli, red., *Storia della punteggiatura in Europa*, Laterza, Roma, s. 159–177.
- Fornara S., 2010, *La punteggiatura*, Carocci, Roma.
- Fornara S., 2011, *Non solo per respirare. Esperimenti didattici per insegnare la punteggiatura a partire dalla riflessione sul senso* [w:] *Grammatica a scuola*, oprac. Loredana Corrà, Walter Paschetto, Franco-Angeli, Milano, s. 377–390.
- Fortunio G.F., 2001/1517, *Regole grammaticali della volgar lingua*, oprac. B. Richardson, Antenore, Roma–Padova.
- Franceschini E., 2004, *Virgola. Quel piccolo segno ha 500 anni* [w:] „La Repubblica”, 3 marca 2004, s. 35–36.
- Fredro A.M., 1855/1658, *Przysłowia mów potocznych albo przestrogi obyczajowe, radne, wojenne. Na fawor polskiego języka ku głębokiej uwadze czytelnika poważnego na widok podane*, Karol Pollak, Sanok 1855. [Wyd. 1. – 1658].
- Frescaroli A., 2003, *La punteggiatura corretta. Come interessare, appassionare e convincere dando ritmo al testo*, De Vecchi Editore, Milano.
- Frey A., 1824, *Principes de ponctuation, fondés sur la nature du langage écrit*, Paris.
- Froelichowa M., 1951, *Słowniczek interpunkcji i zasady przestankowania*, Wydawnictwo S. Arcta, Warszawa. Furmanik S., 1955, *O interpunkcji w drukach staropolskich* [w:] „Pamiętnik Literacki”, z. 4, s. 426–468.
- Gagliati M.C., Marinoni A., Salsa P.A., 2010, *Tutto chiaro. Riflessione sulla lingua italiana per la scuola secondaria di primo grado*, La Spiga, Milano.
- Gałązka A., Podracki J., 2001, *Kieszonkowy słowniczek interpunkcyjny* PWN, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Gastaldi C., 1895, *La punteggiatura nel periodo italiano e il suo uso*, Isoardi, Cuneo.

- Gatti P., 2004, Positura come termine tecnico retorico-grammaticale nell'antica latinità [w:] „Voces”, 15, s. 59–62.
- Gazda G., 1974, Futuryzm w Polsce, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Gazda G., 2000, Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Gellius A., 1992, Notti attiche, L. Rusca, tłum. i oprac., Rizzoli, Milano.
- Gellius A., 2012, Noctes Atticae 2.24. de vetere parsimonia; deque antiquis legibus sumptuariis. Noce attyckie 2.24. o dawnej oszczędności i o starożytnych ustawach dotyczących wydatków, A.R. Jurewicz, M. Piechocka-Kłos, tłum. i oprac., Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań.
- Geymonat M., 2008, Grafia e interpunzione nell'antichità greca e latina, nella cultura bizantina e nella latinità medievale [w:] B. Mortara Garavelli, red., Storia della punteggiatura in Europa, Laterza, Roma, s. 25–62.
- Gherardini G., 1847, Appendice alle grammatiche italiane dedicata agli studiosi giovinetti, wyd. drugie, Molina, Milano. [Wyd. 1. – 1843].
- Gherarducci I., 1976, Il futurismo italiano, Riuniti, Roma.
- Giambullari P.F., 1552, De la lingua che si parla et si scrive in Firenze, Torrentino, Firenze.
- Gieysztor A., 2009/1975, Zarys dziejów pisma łacińskiego, wyd. 2., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Gigli G., 1721, Regole per la toscana favella, Salvatore e Giandomenico Marescandoli, Lucca.
- Gioberti V., 1846, Il gesuita moderno, t. I, S. Bonamici e Compagni – Tipografi-Editori, Losanna.
- Girault-Duvivier Ch.P., Lemaire P.A., 1844, Grammaire des grammaires ou analyse raisonnée des meilleurs traités sur la langue française, t. 2, Paris.
- Glavinic V., 1993, L'abate letterato chersino Giovanni Moise [w:] Atti. Centro di ricerche storiche – Rovigno, XXIII, s. 357–369.
- Gloger Z., 1972/1900-1903, Encyklopedia staropolska ilustrowana, wstęp J. Krzyżanowski, t. 1–4, wyd. drugie, Wiedza Powszechna, Warszawa 1972. [Wyd. 1. – 1900–1903].
- Głowiński M., Kostkiewiczowa T., Okopień-Sławińska A., Sławiński J., 1998, Słownik terminów literackich, J. Sławiński, red. nauk., Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Godyń J., 1983, Funkcje interpunkcji w XVII-wiecznym tekście poetyckim (na przykładzie „Oblężenia Jasnej Góry Częstochowskiej”) [w:] „Język Polski”, nr 63, s. 56–72.
- Godyń J., 1987, Interpunkcja staropolska – uwagi historyka języka na marginesie tzw. sejmowego wydania trenów Jana Kochanowskiego [w:] Studia historycznojęzykowe, I. Bajerowa, red., Wrocław, s. 37–54.
- Goliński Z., Kostkiewiczowa T., 1993, Oświeceni o literaturze. Wypowiedzi pisarzy polskich 1740–1800, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Gorzowski A., 1999, Traktat Aldusa Manucjusza De interpungendi ratione i jego znaczenie w historii literatury dawnej. Przyczynek do dziejów renesansowej interpunkcji [w:] „Zeszyty Naukowe UJ. Prace Historycznoliterackie”, z. 1–2, s. 9–17.

Górnicki Ł., Januszowski J., Kochanowski J., 1594, Nowy charakter polski, Oficyna Łazarzowa, Kraków.

Górny W., 1961, Na tropach „znaku rozmowy” [w:] „Poradnik Językowy” 1961, z. 1, s. 16–24.

Górski J., 1558, De periodis atque numeris oratoriis libri duo, M. Siebeneicher, Kraków.

Górski J., 1562, Disputationis de periodis contra se a Benedicto Herbesto (si Diis placet) Neapolitano editae refutatio, Ł. Andrysowicz, Kraków.

Górski K., 1968, Interpunkcja w „Panu Tadeuszu” [w:] „Pamiętnik Literacki”, z. 2, s. 155–182.

Górski K., 1971, Z historii i teorii literatury, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Górski K., 1973, Zagadnienie interpunkcji w wydaniach klasyków polskich [w:] „Pamiętnik Literacki” LXIV, z. 4, s. 151–167.

Grochowski S., 1953/1610, Toruńskie nocy [w:] Taszycki W., Obrońcy języka polskiego. Wiek XV–XVII, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1953, s. 227–229. [Wyd. 1. – 1610].

Grossi A., Gianella L., 1944, Francesco Soave. Vita e scritti scelti, S.A. Grassi & Company, Istituto ticinese d’arti grafiche ed editoriale, Lugano.

Gruszczyński S., 1861, Nauka o zdaniu zawierająca rozbiór zdania pojedynczego, złożonego i okresu oraz prawideł szyku ułożona na klasy średnie gimnazyów i szkół realnych, tudzież dla seminarjów nauczycielskich i wyższych szkół żeńskich, Księgarnia J.K. Żupańskiego, Poznań.

Grzega J., 2007, Von Klammeraffen und Gänsefüsschen: Kultur und Kognition im Spiegel der Satz- und Sonderzeichen [w:] „Onomasiology Online”, nr 8, s. 1–16.

Guidotti P., 2004, Wstęp [w:] L. Dolce, I quattro libri delle Osservazioni, P. Guidotti, red., Libreria dell’Università Editrice, Pescara.

Hagan H., Keil H., 1859, Grammatici latini, Teubner, Leipzig.

Heistein J., red., 1977, Futuryzm i jego warianty w literaturze europejskiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Herbest B., 1566, Periodicae responsionis libri quinque, Officina M. Ernesti Voegelini, Leipzig. Herman W., 2003, Interpunkcja i składnia. Poradnik dla tych, którzy pierwszy raz..., Oficyna Edukacyjna – Krzysztof Pazdro, Warszawa.

Hodgman A.W., 1923, Latin Equivalents of Punctuation Marks [w:] „Classical Journal”, 19, s. 403–417.

Holtz L., 1981, Donat et la tradition de l’enseignement grammatical: étude et édition critique, CNRS, Paris.

Inglot M., 2007, Założenia „Ratio studiorum” (1599) i „Charakterystycznych cech jezuickiego wychowania” (1986) [w:] A. Hajduk SJ, J. Mółka SJ, red., Pedagogika wiary, Wydawnictwo WAM, Kraków, s. 85–95.

Interpunzione = Cresti E., Maraschio N., Toschi L., red., 1992, Storia e teoria dell’interpunzione. Atti del Convegno internazionale di studi, Firenze 19–21 maggio 1988, Bulzoni, Roma.

- Ising E., 1959, Wolfgang Ratkes Schriften zur deutschen Grammatik (1612–1630), Akademie Verlag, Berlin.
- Izydor z Sewilli, 1911, Isidori Hispalensis Episcopi Etymologiarum, t. I–II, oprac. W.M. Lindsay, Oxford.
- Jamrozik E., 2008, Come si insegnava la pronuncia dell'italiano nel Seicento? La fonetica nella Grammatica Polono-Italica di Adam Styla (1675) [w:] Discorsi di lingua e letteratura italiana per Teresa Poggi Salani, A. Nesi i N. Maraschio, red., Pacini Editore, Pisa, s. 131–152.
- Jamrozik E., Il collegamento transfrastico in italiano, Katedra Italianistyki, Warszawa 2002.
- Jodłowski S., 1965, Z zagadnień polskiej interpunkcji [w:] Sprawozdania Komisji Językoznawczej Oddziału PAN w Krakowie, Lipiec–Grudzień 1965, s. 374–377.
- Jodłowski S., 1969, O interpunkcji pionowej, poziomej i zerowej [w:] „Język Polski”, nr 1, s. 3–8.
- Jodłowski S., 1979, Losy polskiej ortografii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Jodłowski S., 2002/1935, Zasady interpunkcji, oprac. J. Godyń, Wydawnictwo Tomasz Strutyński. [Wyd. 1. – 1935].
- Karpowicz T., 2011, Ortografia i interpunkcja w praktyce wydawniczej. Materiały pomocnicze dla słuchaczy studiów podyplomowych (grupy filologiczne), Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Kępińska A., 2006, Dawne gramatyki języka polskiego, Biuletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej, nr 4, s. 43–48.
- Kidwell C., 2004, Pietro Bembo. Lover, Linguist, Cardinal, McGill-Queen's University Press, Montreal.
- Klemensiewicz Z., 1999/1974, Historia języka polskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. [Wyd. 1. – 1974].
- Knapski G., 1621, Thesaurus Polonolatino-graecus seu promptuarium lingua Latinae et Graecae Polonorum usui accomodatum, Drukarnia Franciszka Cezarego, Kraków.
- Koncewicz L., 1856, Prawidła pisowni polskiej na zasadzie wniosków Deputacyi z roku 1830 oparte. Dla użytku młodzieży. Drugie przejrzone i pomnożone wydanie, Józef Tomaszewski, Warszawa.
- Konopczyński W., red. nauk., 1935, Polski słownik biograficzny, t. I, Polska Akademia Umiejętności, Kraków.
- Kopczyński O., 1780, Grammatyka dla szkół narodowych na klasę II. Z Przypisami, Drukarnia Xięży Pijarów, Warszawa.
- Kopczyński O., 1783, Grammatyka dla szkół narodowych na klasę III. Z Przypisami, Drukarnia Xięży Pijarów, Warszawa.
- Kopczyński O., 1785, Układ Grammatyki dla Szkół narodowych z dzieła już skończonego wyciągniony. Za pozwoleniem Zwierzchności Edukacyjney, Drukarnia Michała Grölla, Warszawa.
- Kopczyński O., 1803/1778, Grammatyka dla szkół narodowych na klasę I. Z Przypisami, Drukarnia Uniwersytetu Wileńskiego, Wilno 1803. [Wyd. 1. – 1778].

- Kopczyński O., 1817, Grammatyka języka polskiego. Dzieło pozgonne, Drukarnia Xięży Piarów, Warszawa. Korolko M., 1990, Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Korpanty J., red. nauk., 2001, Mały słownik łacińsko-polski, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa.
- Korus A., Korus K., 2009, Hellenike Glotta. Podręcznik do nauki języka greckiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Kram J., 1967, Nauczanie ortografii i interpunkcji w szkole średniej, WSiP, Warszawa.
- Krasnowolski A., 1897, Systematyczna składnia języka polskiego, Warszawa.
- Krasnowolski A., 1898, Składnia języka polskiego (mniejsza), Warszawa.
- Kucharski A.F., 1825, Księdza Stanisława Zaborowskiego Ortografija polska z przydaniem uwag tłómcza, tudzież Ortografii Seklucyana i spisu bibliograficznego grammatyk i słowników polskich, Warszawa.
- Kudasiewicz A., 1863, Kurs trzeci nauki języka polskiego zawierający ortografię i składnię, K. Kowalewski, Warszawa.
- Kuraszkiewicz W., 1986, Piotr Statorius-Stojeński o polskim języku literackim („Polonicae grammatices institutio”, 1568 r.) [w:] idem, Polski język literacki. Studia nad historią i strukturą, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa–Poznań, s. 384–408.
- Lala L., 2009, I due punti: segno a cavallo tra punteggiatura e lessico istruzionale [w:] A. Ferrari, red., Sintassi storica e sincronica dell’italiano. Subordinazione, coordinazione e giustapposizione (Atti del X convegno della Società Internazionale di Linguistica e Filologia Italiana, Basilea 30 giugno – 3 luglio 2008), Franco Cesati, Firenze, s. 1039–1054.
- Larsson L., 1990, Sintassi dei pronomi relativi nell’italiano moderno, Uppsala.
- Lemare P.A., 1819/1807, Cours de langue française, en 9 parties (dont 3 nouvelles), toutes traitées d’après la méthode des faits, Paris 1819. [Wyd. 1. – 1807].
- Lepschy A.L., Lepschy G., 2008, Punteggiatura e linguaggio [w:] B. Mortara Garavelli, red., Storia della punteggiatura in Europa, Laterza, Roma, s. 4–24.
- Lepschy G., Lepschy A.L., 2009, Sintassi e punteggiatura [w:] A. Ferrari, red., Sintassi storica e sincronica dell’italiano. Subordinazione, coordinazione e giustapposizione (Atti del X convegno della Società Internazionale di Linguistica e Filologia Italiana, Basilea 30 giugno – 3 luglio 2008), Franco Cesati, Firenze, s. 101–117.
- Lequien E.A., 1812, Traité de la punctuation, Paris.
- Leser E., 1914, Fachwörter zur deutschen Grammatik von Schottel bis Gottsched: 1641-1749 [w:] „Zeitschrift für deutsche Wortforschung”, nr 15, s. 1–98.
- Lesina R., 2009, Il Nuovo Manuale di Stile. Guida alla redazione di documenti, relazioni, articoli, manuali, tesi di laurea, Zanichelli, Bologna.
- Libera A., 1998, Madame, Znak, Kraków.
- Libera A., 2002, Madame, tłum. V. Verdiani, Longanesi, Milano.

- Lieberman A., 2008, *Analytic Dictionary of English Etymology*, University of Minnesota Press.
- Lichański J.Z., 1992, *Retoryka od średniowiecza do baroku: teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Lichański J.Z., 1993, *Polskie badania retoryczne w XVI wieku. Tradycja i innowacja [w:] „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”*, XXXVII, s. 69–77.
- Lichański J.Z., 2000, *Retoryka. Od renesansu do współczesności – tradycja i innowacja*, DIG, Warszawa.
- Lichański J.Z., 2003, *Retoryka w Polsce. Studia o historii, nauczaniu i teorii w czasach I Rzeczypospolitej*, DIG, Warszawa.
- Lombardelli O., 1566, *De' punti, et de gli accenti, che a i nostri tempi sono in vso, tanto appresso i latini, quanto appresso i volgari operetta non meno vtile che diletteuole per chi desidera scriuere correttamente cosi ne l'una come ne l'altra lingua*, Giunti, Firenze.
- Lombardelli O., 1585, *L'arte del puntar gli scritti*, Bonetti, Siena.
- Lowry M., 1978, *The World of Aldus Manutius. Business and Scholarship in Renaissance Venice*, Blackwell, Oxford.
- Lubomirski S.H., 2006/1683, *Rozmowy Artaksesa i Ewandra*, oprac. J. Dąbkowska, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2006. [Wyd. 1. – 1683].
- Łagowski F., 1895, *O znakach pisarskich*, Druk Tow. Komandytowego St.J. Zaleski et Comp., Warszawa.
- Łempicki S., 1926, *Manucjusze weneccy a Polska. Karta z dziejów humanizmu w Polsce*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Lwów.
- Łopaciński H., 1904, *Szylarski Walenty, gramatyk polski [w:] Encyklopedia Kościelna podług teologicznej encyklopedii Wetzera i Weltego z licznymi jej dopełnieniami*, t. XXVIII, Czerwiński i S-ka, Warszawa, s. 115.
- Łoś J., 1917, *Pisownia polska w przeszłości i obecnie – zagadnienia i wnioski*, Gebethner i Wolff, Kraków.
- Łuczyński E., 1999, *Współczesna interpunkcja polska. Norma a uzus*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Madyda W., 1964, *Jakub Górski. Filolog-humanista w Akademii Krakowskiej w XVI w. [w:] „Meander”*, z. 11, s. 490–511.
- Malagoli G., 1905, *Ortoepia e ortografia italiana moderna*, Ulrico Hoepli – Editore Libraio della Real Casa, Milano.
- Malicki B.K., 1700, *Klucz Do Ięzyka Francuskiego to iest Grammatika Polsko-Francuska*, Drukarnia M.A. Schedla, Kraków.
- Małecki A., 1863, *Gramatyka języka polskiego większa*, nakładem autora, Lwów.
- Małecki A., 1869, *Gramatyka języka polskiego mniejsza dla użytku gimnazjów i szkół realnych ułożona*, nakładem autora, Lwów.

- Mambelli M.A., 1644, *Delle osservazioni della lingua italiana, dal Cinonio Accademico Filergita raccolte in gratia d'un predicator siciliano*, Giuseppe Gironi, Ferrara.
- Mamiani T., 1867, *Della italianità e dell'eleganza* [w:] idem, *Prose letterarie*, G. Barbera Editore, Firenze, s. 233–260.
- Manni D.M., 1737, *Lezioni di lingua toscana di Domenico Maria Manni accademico fiorentino dette da esso nel seminario arcivescovile di Firenze*, Pietro Gaetano Viviani, Firenze.
- Manucjusz A., 1561, *Orthographiae ratio ab Aldo Manutio, Paulli F. Collecta*, Venezia.
- Manucjusz A., 1999, *O zasadach przestankowania*, tłum. A. Kucharczyk [w:] „Terminus”, nr 1, s. 194–198.
- Manzoni A., 2006/1915, *Fermo e Lucia*, oprac. D. Isella, B. Colli, P. Italia, G. Raboni, t. 1–2, Casa del Manzoni, Milano. [Wyd. 1. – 1915].
- Maraschio N., 1981, *Appunti per uno studio della punteggiatura* [w:] *Studi di linguistica italiana per Giovanni Nencioni*, Firenze, s. 185–209.
- Maraschio N., 1992, „«L'Arte del puntar gli scritti» di Orazio Lombardelli [w:] Cresti E., Maraschio N., Toschi L., red., 1992, *Storia e teoria dell'interpunzione. Atti del Convegno internazionale di studi, Firenze 19–21 maggio 1988*, Bulzoni, Roma, s. 205–230.
- Maraschio N., 1993, *Grafia e ortografia: evoluzione e codificazione* [w:] L. Serianni, P. Trifone, red., *Storia della lingua italiana, t. I: I luoghi della codificazione*, Einaudi, Torino.
- Maraschio N., 2008, *Il secondo Cinquecento* [w:] B. Mortara Garavelli, red., *Storia della punteggiatura in Europa*, Laterza, Roma, s. 122–137.
- Marazzini C., 1997, *Grammatica e scuola dal XVI al XIX secolo* [w:] *Norma e lingua in Italia: alcune riflessioni fra passato e presente. Atti dell'Incontro di studio del 16 maggio 1996*, Istituto Lombardo di Scienze e Lettere, Milano, s. 7–27.
- Marazzini C., 2008, *Il Seicento* [w:] B. Mortara Garavelli, red., *Storia della punteggiatura in Europa*, Laterza, Roma.
- Mattei G., 1838, *Lezioni di canto fermo*, Tipografia di Pietro Fiaccadori, Parma.
- Mayenowa R., 1955, *Walka o język w życiu i literaturze staropolskiej*, PIW, Warszawa.
- Mazurkiewicz K., 1925, *Benedykt Herbest, pedagog-organizator szkoły polskiej XVI w., kaznodzieja-misjonarz doby reformacji*, Drukarnia „Dziennika Poznańskiego”, Poznań.
- McLuhan M., 1962, *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*, University of Toronto Press, Toronto.
- McLuhan M., 1975, *Galaktyka Gutenberga* [w:] idem *Wybór pism*, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa, s. 209–300.
- Meniński F., 1649, *Grammatica sev Institutio Polonicae Linguae, in qua Etymologia, Syntaxis & reliquae partes omnes exacte tractantur, in vsumexterorum edita*, Georg Förster, Gdańsk.
- Messina S., 2006, *Il che tuttofare* [w:] *Prospettive nello studio del lessico italiano. Atti SILFI 2006*, E. Cresti, red., t. II, FUP, Firenze, s. 445–453.

- Michelsen M., 1993, *Weg vom Wort – zum Gedankenstrich. Zur stilistischen Funktion eines Satzzeichens in der englischen Literatur des 17. und 18. Jahrhunderts*, Fink, München.
- Migliorini B., 2002/1987, *Storia della lingua italiana*, wstęp G. Ghinassi, wyd. dziesiąte, Bompiani, Firenze 2002. [Wyd. 1. – 1987].
- Morandi L., 1894, *Grammatica italiana (regole ed esercizi) per uso delle scuole ginnasiali tecniche e normali*, Paravia, Torino.
- Morawski K., 1965, *Jakub Górski, humanista i apologeta* [w:] K. Morawski, *Czasy Zygmuntofskie na tle prądów Odrodzenia*, PIW, Warszawa.
- Mortara Garavelli B., 1999, *Costruire un testo: la punteggiatura* [w:] „*Italiano e Oltre*”, XIV, s. 204–210.
- Mortara Garavelli B., 2003, *Prontuario di punteggiatura*, Laterza, Roma.
- Mortara Garavelli B., red., 2008, *Storia della punteggiatura in Europa*, Laterza, Roma.
- Muczkowski J., 1836, *Grammatyka języka polskiego*, wyd. drugie przerobione i pomnożone, Stanisław Gieszkowski, Kraków.
- Musiołek K., 1981, *Z dziejów kształtowania się normy interpunkcyjnej w pisowni polskiej* [w:] „*Acta Universitatis Wratislaviensis – Studia Linguistica*” VI, s. 43–61.
- NASA, 1998, *ASA/SP-7084, NASA Special Publication: Grammar, Punctuation, and Capitalization. A Handbook for Technical Writers and Editors*, NASA.
- Nencioni G., 1983, *Di scritto e di parlato. Discorsi linguistici*, Zanichelli, Bologna.
- Nencioni, G., 1985, *Verso una nuova lessicografia* [w:] „*Studi di lessicografia italiana*”, VII, s. 5–19.
- Nobili C.S., 2002, *Il lavoro della scrittura. Analisi e retorica del testo*, Sansoni, Milano.
- Orgelbrand S., 1859, *Encyklopedyja Powszechna*, t. 1, S. Orgelbrand, Warszawa.
- Pallavicino S., 1661, *Avvertimenti gramaticali per chi scrive in lingua italiana*, Il Varese, Roma.
- Parkes M.B., 1993, *Pause and Effect. An introduction to the History of Punctuation in the West*, University of California Press, Berkeley.
- Patota G., 2001, *Ancora sulle «Prose» e la grammatica silenziosa* [w:] «*Prose della volgar lingua*» di
- Patota G., 2004, *Latino e volgare, latino nel volgare* [w:] Bernardi Perini, red., *Il latino nell'età dell'Umanesimo. Atti del Convegno di Mantova, 26–27 ottobre 2001*, Olschki, Firenze, s. 109–166.
- Pavur C., 2005, *The Ratio Studiorum: The Official Plan for Jesuit Education*, The Institute of Jesuit Sources, Saint Louis.
- Pergamini G., 1613, *Trattato della lingua del signor Giacomo Pergamini da Fossombrone: nel quale con una piena e distinta instruzione si dichiarano tutte le regole & i fondamenti della favella italiana*, Venezia.
- Persiani B., 1998, *L'interpunzione dell'Ortis e della prosa del secondo Settecento* [w:] „*Studi di grammatica italiana*”, XVII, s. 127–244.

- Piazza E., 1897, *Grammatica italiana ad uso delle scuole secondarie (con oltre 250 esercizi pratici)*, Tipografia di Raff. Giusti, Livorno.
- Picchianti L., 1834, *Principj generali e ragionati della musica teorico-pratica*, Tipografia della Speranza, Firenze.
- Picco F., Nosenzo D., 1940, *Fonte viva. Grammatica della lingua italiana moderna ad uso delle scuole media e professionale con numerosi esercizi, brevi nozioni di metrica e un'appendice dei neologismi più recenti e di esotismi comuni*, G.B. Petrini, Torino.
- Piechnik L., 2003, *Powstanie i rozwój jezuickiej „Ratio studiorum” (1548–1599)*, WAM, Kraków.
- Pietro Bembo. *Atti del Convegno di Gargnano del Garda (4–7 ottobre 2000)*, S. Morgana, M. Piotti, M. Prada, red., Milano, s. 303–314.
- Piper D., 2003, *Współczesna polska ortografia w szkole na przykładzie gimnazjum*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.
- Pisarkowa K., 1984, *Historia składni języka polskiego*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Pniewski W., 1938, *Język polski w dawnych szkołach gdańskich*, Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki, Gdańsk.
- Podracki J., 1982, *Koncepcje składniowe w gramatykach języka polskiego (od O. Kopczyńskiego do Z. Klemensiewicza)*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Podracki J., 1993, *Słownik interpunkcyjny języka polskiego z zasadami przestankowania*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Podracki J., 2005, *Nowy słownik interpunkcyjny języka polskiego z zasadami przestankowania*, Świat Książki, Warszawa.
- Podracki J., 2007, *Konstrukcje złożone w gramatykach języka polskiego (rys historyczny)*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Poggiogalli D., 1999, *La sintassi nelle grammatiche del Cinquecento*, Accademia della Crusca, Firenze.
- Polański E., 1987, *Dydaktyka ortografii i interpunkcji*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.
- Polański E., Dereń E., Rychlik A., 2011, *Ortografia i interpunkcja w nauczaniu szkolnym i samokształceniu. Z ćwiczeniami*, Petrus, Kraków.
- Polański E., Dereń E., Szopa M., 2010, *Poradnik interpunkcyjny*, Videograf Edukacja, Katowice.
- Polański E., Jakubowicz A., Dytko F., 1996, *Ortografia i interpunkcja w nauczaniu początkowym*, Łódź.
- Polański E., red. nauk., 2006, *Wielki słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Potocki W., 1918/1688, *Moralia*, oprac. T. Grabowski, J. Łoś, Kraków. [Wyd. 1. – 1688].
- Pratesi A., 1946, *Sulla datazione del Virgilio Mediceo [w:] „Rendiconti dell'Accademia Nazionale dei Lincei, Classe di Scienze morali, storiche e filologiche”*, 8, 1, s. 396–411.
- Przytubska E., Przytubski F., 1967, *Gdzie postawić przecinek*, Wiedza Powszechna, Warszawa.

- Przytubski F., 1953, Kilka słów o historii przecinka [w:] „Poradnik Językowy”, z. 8, s. 11–17.
- Ratio atque institutio studiorum societatis Jesu, Firmin Didot Fratres, Paris 1850. [Wyd. 1. – 1599].
- Raymond F., 1813, Nouveau traité de ponctuation: ou principes raisonnés et développemens instructifs sur l’art de ponctuer, par demandes et par réponses, Paris.
- Renaldo J.J., 1979, Daniello Bartoli: a letterato of the Seicento, Istituto Italiano per gli Studi Storici, Napoli.
- Renzi L., Salvi G., Cardinaletti A., 1988-1995, Grande grammatica italiana di consultazione, t. 1–3, Il Mulino, Bologna.
- Rewoliński K.L., 1845 Głoskownia czyli grammatyka polska co do składni szyku, zgody i rządu. O zdaniach, przecinkowaniu i przenośniach, Radom.
- Richardson B., 2008, Dalla metà del Quattrocento alla metà del Cinquecento [w:] B. Mortara Garavelli, red., Storia della punteggiatura in Europa, Laterza, Roma, s. 99–121.
- Rokosz M., 1982, Wenecka oficyna Alda Manucjusza i Polska w orbicie jej wpływów, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Rospond S., 1949, Studia nad językiem polskim XVI wieku (Jan Seklucjan, Stanisław Murzynowski, Jan Sandecki-Malecki, Grzegorz Orszak), Drukarnia Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.
- Rospond S., 1971, Gramatyka historyczna języka polskiego, PWN, Warszawa.
- Rospond S., oprac., 1948, Druki mazurskie XVI wieku, Wydawnictwo Instytutu Mazurskiego, Olsztyn.
- Rossi P., 1677, Osservazioni sopra la lingua volgare con la dichiarazione delle men note, e più importanti voci aggiungesi appresso un trattato dell’Ortografia, o sia modo di distinguere le parti del periodo et in fine la Grammatica volgare, Stampa Ducale di Gio. Bazachi, Piacenza.
- Roter J., 1998/1938, Schlüssel zur Polnischen vnd Teutschen Sprache : Das ist Rechte gründliche Anleitung, wie nicht alleine ein Teutscher die Polnische, sondern auch wie ein Pole die Teutsche Sprache leichter [...] lernen konne. = Klucz do polskiego i niemieckiego języka : To jest gruntowna nauka, jako się nie tylko Niemiec polskiego, ale jako się i Polak niemieckiego języka łatwiej [...] nauczyć może, postł. J. Malicki, Biblioteka Śląska, Katowice 1998. [Wyd. 1. – 1638].
- Saccone A., 1984, Marinetti e il futurismo, Liguore, Napoli.
- Saenger P., 1997, Space between words. The origins of silent reading, Stanford University Press, Stanford.
- Salviati L., 1584, Avvertimenti della lingua sopra ‘l Decamerone, t. 1, Guerra, Venezia.
- Sansovino F., 1568, Ortografia delle voci della lingua nostra, F. Sansovino, Venezia.
- Santiago R., 1998, Apuntes para la historia de la puntuación en los siglos XVI y XVII [w:] Estudios de grafemática en el dominio hispano, J.M. Bleusa, J. Gutiérrez, L. Salas, red., Ediciones Universidad de Salamanca – Instituto Caro y Cuervo, Salamanca, s. 243–280.
- Santoro M., 1937, Pietro Bembo, A. Morano, Napoli.
- Sarubbi M., 1941, Un grammatico italiano del secolo XVIII. Salvatore Corticelli bolognese, Collegio Bianchi, Napoli.

- Scarano A., 2009, Punteggiatura e funzioni semantiche dei costrutti relativi [w:] A. Ferrari, red., Sintassi storica e sincronica dell'italiano. Subordinazione, coordinazione e giustapposizione (Atti del X convegno della Società Internazionale di Linguistica e Filologia Italiana, Basilea 30 giugno – 3 luglio 2008), Franco Cesati, Firenze, s. 1171–1188.
- Schiaffini A., 1935, Punteggiatura [w:] Enciclopedia Italiana, t. XXVIII, Istituto dell'Enciclopedia Italiana, Roma, s. 264–327.
- Schwyzer E., 1953, Griechische Grammatik auf der Grundlage von Karl Brugmanns griechischer Grammatik, t. 1: Allgemeiner Teil, Lautlehre Wortbildung, Flexion, H. Beck, München.
- Serafini F., 2012, Questo è il punto. Istruzioni per l'uso della punteggiatura, Laterza, Bari.
- Serafini F., Taricco F., 2001, Punteggiatura, t. 2: Storia, regole, eccezioni. Punteggiatura e discorso, BUR–Rizzoli, Milano.
- Serafini M.T., 1990, Come si scrive, Bompiani, Milano.
- Serianni L., 1990, Storia della lingua italiana. Il secondo Ottocento. Dall'Unità alla prima guerra mondiale, Il Mulino, Bologna.
- Serianni L., 2003, Italiani scritti, Il Mulino, Bologna.
- Serianni L., Castelvechi A., 1988, Grammatica italiana. Italiano comune e lingua letteraria. Suoni, forme, costrutti, Utet, Torino.
- Severgnini B., 2007, L'italiano. Lezioni semiserie, Rizzoli, Milano.
- Simone R., 1991, Riflessioni sulla virgola [w:] La costruzione del testo scritto nei bambini, Orsolini M., Pontecorvo C., red., La Nuova Italia, Firenze, s. 221–231.
- Skarżyński M., 2001, W kręgu gramatyk polskich XIX i XX wieku, Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”, Kraków.
- Skorupka S., 1958, Frazeologia a składnia [w:] „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego”, z. 17.
- Skytte G., 1990, Dall'Alberti al Fornaciari. Formazione della grammatica italiana [w:] „Revue Romane”, Bind 25, s. 269–279.
- Šlosar D., 1964, Poznámky k vývji èeské interpunkce 16. Století [w:] „Listy Filologické”, nr 87, s. 126–135.
- Słowiński L., 1978, Nauka języka polskiego w szkołach Rzeczypospolitej przedrozbiorowej, Wydawnictwo UAM, Poznań.
- Soave F., 2001/1771, Grammatica ragionata della lingua italiana, oprac. S. Fornara, Libreria dell'Università Editrice, Pescara 2001. [Wyd. 1. – 1771].
- Sobrero A.A., red., 1999, Introduzione all'italiano contemporaneo, t. 1: La variazione e gli usi, Laterza, Roma –Bari.
- Soresi P.D., 1756, I rudimenti della Lingua Italiana, nella Regio-Ducal Corte, Milano.
- Sornicola R., 1981, Sul parlato, Il Mulino, Bologna.
- Stammerjohann H., 1989, Habemus grammaticam [w:] „Italiano e oltre”, IV, z. 1, s. 32–33.

Stasiewicz-Jasiukowa I., 1987, Onufry Kopczyński współpracownik Komisji Edukacji Narodowej. Studium o społecznej roli uczonego w Polsce stanisławowskiej, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław–Gdańsk.

Statorius P., 1568/1980, *Polonicae Grammatices Institutio*, oprac. R. Olesch, Böhlau Verlag, Köln–Wien.

Stefinlongo A., Boccafurni A.M., 2001, Tra ortografia e grammatica. Punti di crisi nell'italiano scritto di studenti universitari [w:] *Scritto e parlato. Metodi, testi e contesti. Atti del convegno (Roma 5–6/2/1999)*, Aracne, Roma, s. 263–290.

Strudsholm E., 1995, Relativa predicativa o pseudorelativa: considerazioni sintattiche, semantiche e pragmatiche [w:] *La subordination dans les langues romanes: Actes du colloque international, Copenhague 5.5. – 7.5. 1994*, H. Leth Andersen i G. Skytte, red., Handelshøjskolens Forlag, København, s. 163–179.

Szylarski W., 1770, Początki nauk dla narodowej młodzieży to jest Grammatyka języka polskiego ucząca, a tym samym pojęcie obcych języków jako: łacińskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i innych, ułatwiająca, Drukarnia J.K. Mci i Bractwa SSS. Troycy, Lwów.

Tamaro M., 1890, Di un grammatico istriano: Giovanni Moise [w:] *Atti e memorie della Società istriana d'archeologia e storia patria*, VI, 1–2, s. 105–264.

Tarajło Z., 1981, Funkcje kropki jako samodzielnego znaku językowego [w:] „*Acta Universitas Wratislaviensis. Studia Linguistica*”, VI, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 21–29.

Tarajło Z., 1988, Znaki niefonogramiczne we współczesnym piśmie polskim, Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

Tassis S.A., 1859, *Traité pratique de la ponctuation: contenant plus de 800 exemples en vers et en prose*, Paris.

Taszycki W., 1948, Dawność tzw. mazurzenia w języku polskim, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Warszawa.

Taszycki W., 1953, *Obrońcy języka polskiego. Wiek XV–XVII*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.

Taszycki W., 1966/1928, *Wybór tekstów staropolskich XVI–XVIII*, wyd. 3., Warszawa. [Wyd. 1. – 1928].

Tavoni M., 1992, Gli umanisti e il volgare [w:] *Idem, Il Quattrocento*, Il Mulino, Bologna, s. 57–83.

Tognelli J., 1963, *Introduzione all'«Ars punctandi»*, Edizioni dell'Ateneo, Roma.

Tommaseo N., 1841, Facciolati Jacopo [w:] *De Tipaldo E., Biografia degli Italiani illustri nelle scienze, lettere ed arti del secolo XVIII, e de' contemporanei*, t. VIII, Tipografia di Alvisopoli, Venezia 1841, s. 231–249.

Trabalza C., 1963, *Storia della grammatica italiana*, Forni, Bologna.

Treccani 2009 = *Enciclopedia Treccani*, t. I–X, Istituto della Enciclopedia Treccani, Roma.

Trissino, G.G., 1986, *Scritti linguistici*, oprac. A. Castelvechi, Salerno Editrice, Roma.

- Truss L., 2003, *Eats, shoots & leaves. The Zero Tolerance Approach to Punctuation*, Profile Books, London.
- Urbańczyk S., 1955, Rozwój ortografii polskiej [w:] „Język Polski” XXXV, s. 81–93.
- Urbańczyk S., 1993, *Dwieście lat polskiego językoznawstwa: 1751-1950*, Secesja, Kraków.
- Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz.U. z 1999 r. Nr 90 poz. 999).
- Vanzon C.A., 1834, *Grammatica ragionata della lingua italiana*, Luigi Angeloni, Livorno.
- Vedova G., Facciolati Jacopo [w:] idem, *Biografia degli scrittori padovani*, t. I, Minerva, Padova, s. 374–383.
- Venier F., 2007, *Relative e pseudorelative tra grammatica e testo*, Edizioni dell’Orso, Alessandria.
- Verdone M., 1973, *Prosa e critica futurista*, Feltrinelli, Milano.
- Vezin J., 1981, *Le point d’interrogation, un élément de datation et de localisation des manuscrits. L’exemple de Saint-Denis au IXe siècle* [w:] „Scriptorium”, 34, s. 181–196.
<https://doi.org/10.3406/scrip.1980.1171>
- Vittori da Spello J., 1598, *Modo di puntare le scritture volgari e latine*, Colombara, Perugia.
- Volckmar M., 1612, *Compendium lingua polonica in gratiam Iuventutis Dantiscanae collectum*, Martinus Rhodus, Gdańsk.
- Walczak B., 1999, *Zarys dziejów języka polskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- Wąsik W., 1919, *Interpunkcja polska. Traktat o znakach pisarskich a interpunkcji polskiej w szczególności, czyli teoria przestankowania*, Agencja Wydawnicza, Czackiego 8 m. 6, Warszawa.
- Werpachowska A., 1980, *Problem interpunkcji w teoriach retorycznych Jakuba Górskiego i Benedykta Herbesta* [w:] „Pamiętnik Literacki”, z. 4, s. 295–303.
- Werpachowska A., 1987, *Z dziejów retoryki XVI wieku. Polemika Jakuba Górskiego z Benedyktem Herbestem*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Widłak S., 2002, *Gramatyka języka włoskiego*, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Widłak S., 2003, *“La Grammatica Polono-Italica” di Adam Styla (1675)* [w:] *Lingua e Letteratura Italiana dentro e fuori la Penisola*, Atti del III Convegno degli Italianisti Europei, Cracovia 2001, S. Widłak, M. Maślanka-Soro, R. Sosnowski, red., Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 539–551.
- Widłak S., Kornecka-Kaczmarczyk J., 1996, *Poradnik ortograficzny dla Polaków. Język włoski*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Wieczorkiewicz B., 1959, *Życie i działalność naukowa Stanisława Szobera* [w:] S. Szober, *Wybór pism*, PWN, Warszawa, s. 7–22.
- Wierzbicka-Piotrowska E., 1992, *Interpunkcja na co dzień*, Somix, Bydgoszcz.
- Winniczuk L., 1951, *Demetriusza z Faleronu „De elocutione” w przekładach łacińskich F. Maślowskiego i S. Hłowskiego* [w:] „Eos”, z. 2, s. 13–24.

Wiśniewska H., 1996, Jan Ursinus i Stanisław Niewieski – prekursorzy polskich badań filologiczno-przyrodniczych [w:] W kręgu akademickiego Zamościa. Materiały z międzynarodowej konferencji nt. Akademia Zamojska na tle praktyki edukacyjnej w Europie Środkowo-Wschodniej (koniec XV – koniec XVIII wieku), Lublin – Zamość, 11–13 maja 1995, H. Gmiterek, red., Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, s. 161–175.

Wiśniewska H., 2009, Polszczyzna przez wieki, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, Łódź.

Wolański A., 2008, Edycja tekstów. Praktyczny poradnik, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Woyna J.K., 1729/1693, Kleiner Lustgarten, worin gerade Gänge zur Polnischen Sprache angewiesen werden, Thomas Johann Schreibers Verlag und Schrifften, Gdańsk 1729. [Wyd. 1. – 1693].

Zasady składania tekstów w języku polskim PN-83/P-55366, 1989, Wydawnictwo Alfa, Warszawa.

Zwoliński P., 1952, Wypowiedzi gramatyków XVI i XVII wieku o dialektyzmach w ówczesnej polszczyźnie [w:] „Pamiętnik Literacki” 43, s. 375–407.

Zwoliński P., 1988, Gramatyki języka polskiego z XVII wieku jako źródło poznania ówczesnej polszczyzny [w:] idem, Szkice i studia z historii sławistyki, Wrocław.

Żochowski F., 1852, Mownia języka polskiego, Orgelbrand, Warszawa.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

Accademia della Crusca: <http://www.accademiadellacrusca.it> [dostęp: 11.02.2013].

Alessandro Pasquali – strona domowa: <http://www.pasquali.org> [dostęp: 3.09.2012].

Bibliotheca Augustana: <http://www.hs-augsburg.de/~harsch/augustana.html> [dostęp: 12.02.2013].

Cyfrowa Biblioteka Narodowa: <http://www.polona.pl/dlibra> [dostęp: 13.10.2012].

E-biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego: <http://ebuw.uw.edu.pl> [dostęp: 13.10.2012].

Elektroniczna Baza Bibliografii Estreichera: <http://www.estreicher.uj.edu.pl> [dostęp: 7.02.2013].

Empik – księgarnia internetowa: <http://www.empik.com> [dostęp: 12.07.2012].

Facebook – portal społecznościowy: <http://www.facebook.com> [dostęp: 5.09.2012].

Gandalf – księgarnia internetowa: <http://www.gandalf.com.pl> [dostęp: 12.07.2012].

Gazeta.pl – portal informacyjny: <http://www.gazeta.pl> [dostęp: 6.09.2012].

Grammatica Italiana: <http://www.grammaticaitaliana.net> [dostęp: 3.09.2012].

KaRo = Katalog Rozproszony Bibliotek Polskich: <http://karo.umk.pl> [dostęp: 2.03.2013].

Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa: <http://kpbc.umk.pl/dlibra> [dostęp: 13.10.2010].

Maestro Roberto: <http://www.robertosconocchini.it> [dostęp: 3.09.2012].

McCaskill M.K., Grammar, Punctuation and Capitalization. NASA Handbook for Technical Writers and Editors, Hampton, Virginia 1998: <http://www.sti.nasa.gov/publish/sp7084.pdf> [dostęp: 27.07.2010].

Nukat = Katalog Zbiorów Polskich Bibliotek Naukowych: <http://www.nukat.edu.pl> [dostęp: 2.03.2013].

Polska Biblioteka Internetowa: <http://www.pbi.edu.pl> [dostęp: 13.10.2010].

Proste Przecinki: <http://www.prosteprzecinki.pl> [dostęp: 5.09.2012].

Przecinki.pl: <http://www.przecinki.pl> [dostęp: 3.09.2012].

Virtual Manuscript Library of Switzerland: <http://www.e-codices.unifr.ch> [dostęp: 10.02.2013].

Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa: <http://www.wbc.poznan.pl/dlibra> [dostęp: 13.10.2010].

Wysyłkowa – księgarnia internetowa: <http://wysylkowa.pl/ksiegarnia> [dostęp: 12.07.2012].